הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תצג

תצג דִּינִים הַנּוֹהֲגִים בִּימֵי הָעֹמֶר. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א א**נוֹהֲגִים** (א) שֶׁלֹּא (ו) [א] לִשָּׂא אִשָּׁה בֵּין פֶּסַח לַעֲצֶרֶת עַד ל״ג לָעֹמֶר, (ב) מִפְּנֵי שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן מֵתוּ תַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, ב**אֲבָל** (ג) לְאָרֵס וּלְקַדֵּשׁ (ג) שַׁפִּיר דָּמֵי, וְנִשּׂוֹאִין נַמִּי מִי שֶׁקָּפֵץ וְכָנַס (ד) **אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ.** הַגָּהּ: מִיהוּ מִל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ (ה) הַכֹּל (ג) שָׁרֵי (אבודרהם (הל׳ תפילות הספמ) בית יוסף (ד״ה ותע) ומנהגים (הל׳ מג הספמ)):

ב * ג**נוֹהֲגִים שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּר** (ו) **עַד ל״ג לָעֹמֶר,** (ז) **שֶׁאוֹמְרִים שֶׁאָז פָּסְקוּ מִלְּמוּת,** ד**וְאֵין לְהִסְתַּפֵּר עַד יוֹם ל״ד בַּבֹּקֶר,** ה**אֶלָּא אִם כֵּן חָל יוֹם ל״ג עֶרֶב שַׁבָּת שֶׁאָז מִסְתַּפְּרִין בּוֹ מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת.** הַגָּהּ: וּבִמְדִינוֹת אֵלּוּ אֵין נוֹהֲגִין כִּדְבָרָיו אֶלָּא מִסְתַּפְּרִין (ח) בְּיוֹם ל״ג, וּמַרְבִּים בּוֹ קְצָת (ד) שְׂמָחָה, (ט) וְאֵין אוֹמְרִים בּוֹ (ה) [ה] תַּחֲנוּן (מהרי״ל (דיני סימיס צמן הפמ (בטעטוע) ומנהגים (הל׳ מתים מ״ה)). וְאֵין

א לְשׁוֹן טוּר. ב שָׁם בְּשֵׁם הָרַ״ן בְּאוּת (הל׳ חדש וספירת העומר) שֶׁכֵּן הוֹרוּ הַגְּאוֹנִים. ג טוּר וְהָרַב רַבִּי יְהוֹשָׁעַ בֶּן שוּעַיִב בְּדְרָשׁוֹת יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח. ד שָׁם בְּדְרָשָׁה. ה רַשְׁב״ץ בִּתְשׁוּבָה (ח״א סי׳ קנח).

בְּאֵר הֵיטֵב

סְלִיחוֹת אֲפִלּוּ אֵין עֲשָׂרָה מִתְעַנִּים, רַק שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ ׳תַּעֲנִית צִבּוּר קָבְעוּ׳. שו״ת עֲבוֹדַת הַגֵּרְשֻׁנִי סִימָן נ״ד:

א (ו) **לְשָׁא.** וְכָתַב הַב״ח (ס״א) וְנִרְאֶה לִי דְּאֵין חִלּוּק בֵּין נְשׂוֹאִין שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן שֶׁאֵין לוֹ בָּנִים אוֹ יֵשׁ לוֹ, כִּי כֵן נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְחַלֵּק. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. אֲבָל מַהֲרַ״ם לִנְזָאנ״וּ בְּסֵפֶר שְׁתֵּי יְדוֹת (סוף האצבע השני) כָּתַב דִּבְזְמַן שֶׁיֵּשׁ סִבָּה כְּגוֹן שֶׁלֹּא קִיֵּם פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אוֹ שֶׁאֵין לוֹ מִי שֶׁיְּשַׁמְּשֶׁנּוּ וְכִיּוֹצֵא לֹא חִיְישִׁינַן לְמִנְהָגָא, וְכֵן הַסְּכִים הַפְּרִי חָדָשׁ. וְהָרִיטַ״ש בְּסֵפֶר עֵרֶךְ לֶחֶם הַחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מֻתָּר: (ב) **לְאָרֵס.** שָׁפָא יְקַדְּמֶנּוּ אַחַר. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק) וּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת גַּם כֵּן סְעוּדַת אֵרוּסִין. וַעֲכָשָׁו שֶׁאֵין מְקַדְּשִׁין אֶלָּא בְּשָׁעַת נִשּׂוֹאִין, מִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לַעֲשׂוֹת שִׁדּוּכִין וְלַעֲשׂוֹת סְעוּדָה דְּהָא אֲפִלּוּ סְעוּדַת רְשׁוּת נוֹהֲגִין הַתָּר, רַק לַעֲשׂוֹת שְׂמָחוֹת יְתֵרוֹת בִּרְקוּדִין וּמְחוֹלוֹת נָהֲגוּ אִסּוּר. מִגֵּן אַבְרָהָם (שם) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק) עַיֵּן שָׁם: (ג) **שָׁרֵי.** הֵינוּ לְאוֹתָן הַנּוֹהֲגִים לְסַפֵּר מֵל״ג וְאֵילָךְ, אֲבָל לְדִידָן שֶׁנּוֹהֲגִים אִסּוּר תִּסְפֹּרֶת אִסּוּר גַּם כֵּן לְשָׁא. בָּ״ח (שם) וּלְבוּשׁ (ס״ב) וּמַנְהָגִים (הל׳ חג הספסח) וְדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות א). וְכָתַב בְּתְשׁוּבַת חִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה (סי׳ כא) שֶׁמִּי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים שֶׁמֻּתָּר לְשָׁא אִשָּׁה אַחַר ל״ג בָּעֹמֶר, וּבְתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״ה חוֹלֵק עָלָיו וְכָתַב דַּחֲמִירָא סַבָּנְתָּא, שֶׁפַּעַם אַחַת הַקֵּל חָכָם אֶחָד לְהַתִּיר בְּעִנְיַן הַנִּשּׂוֹאִין וְלֹא עָלְתָה זוּזִים יָפָה עַיֵּן שָׁם. מֵיהוּ עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר בְּשֶׁכֵּן שֶׁמֻּתָּרִין לְשָׁא כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סָעִיף ג׳. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ב). וְכָתַב בְּמַנְהָגִים (הנהגות מנהגים הל׳ חג הספסח אות לו) וּבְ״ח (שם) וְהַסְכָּמַת אַחֲרוֹנִים דְּאִם חָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר בְּשַׁבָּת מֻתָּרִין הַכֹּל לְשָׁא בְּאוֹתוֹ שַׁבָּת, אַף לְמִנְהָגֵנוּ שֶׁאוֹסְרִין הַכֹּל קֹדֶם רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְכֵן כָּתַב הַחֹק יַעֲקֹב (סק״ב) עַיֵּן שָׁם. וְאֵלֶּהוּ זוּטָא (סק״ה) כָּתַב שֶׁנָּכוֹן הַנָּאוֹן הַנְּהִיר בְּפָרְאג לְאֶטר בְּנִשּׂוֹאִין וְכֵן שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, רַק בְּל״ג בָּעֹמֶר וְעֶרֶב עֲצֶרֶת דַּוְקָא עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן ט״ז סָעִיף קָטָן ב׳. וְכָתַב הַחֹק יַעֲקֹב (שם) דְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם יִתְפֹּס כְּפִי מִנְהָגוֹ, וּבְקַפָּץ אֵין לְהַחְמִיר עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (בשו״ר הגב״י אות ד השני) מַה שֶּׁכָּתַב בַּשַּׁלְחָן עָרוּךְ אֵין עוֹנְשִׁין אוֹתוֹ, הֵינוּ דַּוְקָא בְּנִשּׂוֹאִין שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה, אֲבָל אִם נִסְתַּפֵּר בִּימֵי הָעֹמֶר נוֹהֲגִים לְקַנֵּס וְלַעֲנֹשׁ. עַיֵּן שָׁם: **ב** (ז) **שְׁמָחָה.** וְכָתַב בַּכְּנֻסִיּוֹת (דרושי הפסח דרוש יב) שֶׁגְּדוֹל אֶחָד הָיָה רָגִיל לוֹמַר נַחַם בְּכָל יוֹם וַאֲמָרוֹ גַּם בְּל״ג וְנֶעֱנַשׁ. עַיֵּן שָׁם: (ה) **תַּחֲנוּן.** גַּם בָּעֶרֶב שֶׁל יוֹם ל״ב. וּבְאַשְׁכְּנַז הַמִּנְהָג

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּסִלְיחוֹת שֶׁל חֲמִישִׁי דְּאִיתָא ׳נִסְתַּמָּה הַבֵּירָה׳ הוּא טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר ׳נִסְתַּמָּה הַכִּירָה׳ בְּכ״ף, וְהוּא מִלְּשׁוֹן הַשׁ״ס בְּבֵיצָה דַּף כ׳ (ע״ב) ׳מַה בְּמָקוֹם שֶׁכִּירָתְךָ סְתוּמָה׳ כו׳ עַיֵּן שָׁם:

א (א) **לְשָׁא.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּכְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״א) כָּתַב שֶׁפָּשַׁט הַמִּנְהָג שֶׁלֹּא לְשָׁא כְּלָל, אֲפִלּוּ לֹא קִיֵּם פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֵין נוֹשְׂאִין עַד ל״ג, וְעַיֵּן שָׁם בְּשֵׁם זֶרַע אֶמֶת (אה״ח סי׳ סח) שֶׁאֲפִלּוּ בִּמְקוֹמוֹת שֶׁאֵין נִזְהָרִים רַבִּים בְּהִסְתַּפְּרוּת מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהַתִּיר לְשָׁא עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְקַמָּן (בבה״ט) סָעִיף קָטָן ג׳ בְּשֵׁם הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב. וְעַיֵּן בְּפְרִי הָאֲדָמָה חֵלֶק ג׳ דַּף מ״ח (ע״א הל׳ תמידין ומוספין פ״ז דין כב) שֶׁנַּעֲשָׂה מַעֲשֶׂה בִּירוּשָׁלַיִם לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא יִשָּׂא אִשָּׁה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁבִּימֵי הָעֹמֶר אֲפִלּוּ אַלְמָנָה עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּת חִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה סִימָן כ״א שֶׁהִתִּיר בְּשָׁעַת הַדְּחָק לְמִי שֶׁבָּא מִמָּקוֹם אַחֵר לְשָׁא בְּל״ג בָּעֹמֶר, וְחָלָה וְחָזַר לִבְרִיאוּתוֹ אַחַר ל״ג בָּעֹמֶר, וְנֶחְתַּךְ מֵאֹד לְבִיתוֹ, וְהִיא אֵין רְצוֹנָהּ לְזוּז מִמְּקוֹמָהּ בְּלֹא נְשׂוֹאִין, וְגַם הוּא חוֹלֶה קָצַת עַדַיִן וְאֵין לוֹ מִי שֶׁיְּשַׁמְּשֶׁנּוּ פֹּה עַד הַיְרִיד, וְגַם שֶׁקָּרוֹב שֶׁיִּתְבַּטֵּל הָעִנְיָן עַל יְדֵי הַמְתָּנָה זוֹ שֶׁיִּפְרַד לְדַרְכּוֹ כו׳, וְלָכֵן הַתִּיר הַנִּשּׂוֹאִין בְּצָרוּף הַתַּר שֵׁשׁ מִקּוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין הַתַּר לְשָׁא אַחַר ל״ג בָּעֹמֶר. וְעַיֵּן שָׁם: **ב** (ה) **תַּחֲנוּן.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּכְמוֹר וּקְצִיעָה כָּתַב דְּהָךְ מִבָּעֶרֶב פְּרוּשׁוֹ הַיּוֹם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַיְנוּ בְּשַׁחֲרִית וּמִנְחָה כֹּל שֶׁיֵּשׁ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עֲשָׂרָה שֶׁמִּתְעַנִּין. וְיָתֵר דִּינֵי תַּעֲנִית שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי יְבֹאַר לְקַמָּן בְּסִימָן תקס״ו סָעִיף ב׳:

א (א) **שֶׁלֹּא לָשָׂא אִשָּׁה.** וְאֵין חִלּוּק (ו) בֵּין נְשׂוֹאִין שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן שֶׁאֵין לוֹ בָּנִים אוֹ יֵשׁ לוֹ, כִּי כֵן נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְחַלֵּק. וּלְהַחֲזִיר גְּרוּשָׁה שָׁרֵי, שֶׁאֵינוֹ כָּל כָּךְ שִׂמְחָה [אַחֲרוֹנִים]: (ב) **מִפְּנֵי שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְאֵין רְאוּי לְהַרְבּוֹת בְּשִׂמְחָה [טוּר]. וּמִכָּל מָקוֹם אִם נִזְדַּמֵּן לוֹ אֵיזֶה עִנְיָן שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו (ג) שֶׁהֶחֱיָנוּ יְבָרֵךְ: (ג) **שַׁפִּיר דָּמֵי.** שָׁפָא יְקַדְּמֶנּוּ אַחַר. וּמַתָּר (ג) לַעֲשׂוֹת גַּם כֵּן סְעוּדַת אֵרוּסִין. וַעֲכָשָׁו שֶׁאֵין מְקַדְּשִׁין אֶלָּא בְּשָׁעַת נִשּׂוֹאִין מִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לַעֲשׂוֹת שִׁדּוּכִין וְלַעֲשׂוֹת סְעוּדָה, אֲבָל לַעֲשׂוֹת רְקוּדִין וּמְחוֹלוֹת נָהֲגוּ אִסּוּר, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשָׁעַר רְקוּדִין וּמְחוֹלוֹת שֶׁל רְשׁוּת (ד) בְּרַבִּים יֵשׁ לְזָהֵר: (ד) **אֵין עוֹנְשִׁין אוֹתוֹ.** הֵינוּ דַּוְקָא בְּנִשּׂוֹאִין שֶׁעֹשֶׂה מִצְוָה, אֲבָל אִם נִסְתַּפֵּר בִּימֵי הָעֹמֶר הָיוּ נוֹהֲגִין לְקַנְּסוֹ וּלְהַעֲנִישׁוֹ: (ה) **הַכֹּל שָׁרֵי.** הֵינוּ לְאוֹתָן (ו) הַנּוֹהֲגִין לְסַפֵּר מֵל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ וּכְדִלְקַמִּיהּ בְּסָעִיף ב׳, אֲבָל לְדִידָן שֶׁנּוֹהֲגִין אִסּוּר בְּתִסְפֹּרֶת וּכְדִלְקַמִּיהּ בְּסָעִיף ג׳ אָסוּר גַּם כֵּן לְשָׁא, דְּנִשּׂוֹאִין וְתִסְפֹּרֶת דִּין אֶחָד לָהֶם. וּלְעַמַּת זֶה יֵשׁ קֹלָא לְמִנְהָגֵנוּ, (ז) שֶׁיֵּהָא מֻתָּר לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר. וּלְעִנְיַן רֹאשׁ חֹדֶשׁ גּוּפֵהּ יְבֹאַר בְּסָעִיף ג׳. וְטַעַם לְאֵלּוּ שֶׁנִּי הַמִּנְהָגִים יְבֹאַר לְקַמָּיהּ (ביה״ל ד״ה יש). וְאַף לְהַנּוֹהֲגִין אִסּוּר גַּם עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר (ס) מִכָּל מָקוֹם אִם חָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּשַׁבָּת, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ כָּאן תּוֹסֶפֶת שִׂמְחָה שַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, יֵשׁ לְהַתִּיר לְהִסְתַּפֵּר בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת, וְגַם לְשָׁא אִשָּׁה בּוֹ בַּיּוֹם כֵּיוָן שֶׁעִקַּר הַסְּעוּדָה יִהְיֶה בְּשַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ: **ב** (ו) **עַד ל״ג לָעֹמֶר.** עַד וְעַד בִּכְלָל, וְהֵיינוּ עַד ל״ג יָמִים שְׁלֵמִים כָּל אֶחָד לֵילוֹ וְיוֹמוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן יוֹם ל״ד לֹא הָחְמִירוּ בּוֹ כִּי אִם בַּלַּיְלָה בִּלְבַד, אֲבָל מִשֶּׁאוֹר הַיּוֹם (ט) לְאַחַר נֵץ הַחַמָּה מַתָּר דִּמְקָצַת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ: (ז) **שֶׁאוֹמְרִים שֶׁאָז פָּסְקוּ וְכוּ׳.** וְאַף דְּגַם בְּיוֹם ל״ד מַתּוּ דִּמְשׁוּם זֶה הָחְמִירוּ גַּם כָּל לֵיל ל״ד עַד הַנֵּץ, אָפְשָׁר דְּעִקַּר הַהַפְסָקָה הָיָה בְּיוֹם ל״ג וּבְיוֹם ל״ד מַתּוּ רַק מְעַט [פְּרִי מְגַדִּים (משו״ת סק״א)]: (ח) **בְּיוֹם ל״ג.** דְּסִבְרָא לֵיהּ דִּבְיוֹם ל״ג (י) פָּסְקוּ לְגַמְרֵי מִלְּמוּת: (ט) **וְאֵין אוֹמְרִים בּוֹ**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וְשִׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים: (ד) **וַאֲפִלּוּ עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וּמֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד עֲצֶרֶת [לְאוֹתָן הַנּוֹהֲגִין לְהִסְתַּפֵּר] יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם יֵשׁ לְהַקֵּל בִּרְקוּדִין וּמְחוֹלוֹת שֶׁל רְשׁוּת** [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א) בְּשֵׁם אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב)]: (ס) אַחֲרוֹנִים: (ו) מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ז) בָּ״ח (ס״א) וּמַגֵּן אַבְרָהָם (שם), וְכֵן הַבִּיא הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) בְּשֵׁם שֶׁבֶּלֵי לֶקֶט (סי׳ רלה): (ס) אַחֲרוֹנִים: **ב** (ע) הַגְּרַ״א: (י) הַגְּרַ״א:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לְהִסְתַּפֵּר (י) עַד ל״ג בְּעֹמֶר (יא) וְלֹא מִבָּעֶרֶב (מהרי״ל). מִיהוּ אִם חָל בְּיוֹם רִאשׁוֹן, נוֹהֲגִין לְהִסְתַּפֵּר בְּיוֹם שִׁשִּׁי לִכְבוֹד (ו) שַׁבָּת ((מהרי״ל) [מהר״י וויל] (מר״ מ)). וּמִי שֶׁהוּא (יב) בַּעַל (ו) [ז] בְּרִית אוֹ מָל בְּנוֹ מֻתָּר (יג) לְהִסְתַּפֵּר בַּסְּפִירָה לִכְבוֹד הַמִּילָה (הגהות מנהגים (הל׳ מולים סי״ב אות מח)): **ג** * (יד) [1]יֵשׁ נוֹהֲגִים לְהִסְתַּפֵּר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וְטָעוּת הוּא בְּיָדָם: הַגָּה: מִיהוּ בְּהַרְבֵּה (מ) [ח] מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִים לְהִסְתַּפֵּר עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, (טו) וְאוֹתָן לֹא יִסְתַּפְּרוּ מִל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ, אַף עַל פִּי שֶׁמֻּתָּר לְהִסְתַּפֵּר בִּל״ג בָּעֹמֶר בְּעַצְמוֹ. וְאוֹתָן מְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין לְהִסְתַּפֵּר מִל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ, לֹא יִסְתַּפְּרוּ כָּלָל אַחַר פֶּסַח עַד ל״ג בָּעֹמֶר. וְלֹא יְנַהֲגוּ בְּעִיר אַחַת (ט) (טז) מִקְצָת מִנְהָג זֶה וּמִקְצָת מִנְהָג זֶה, מִשּׁוּם ״לֹא תִתְגּוֹדְדוּ״, וְכָל שֶׁכֵּן

ו בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ריש נוהגים).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שְׁלָפָנָיו כְּמוֹ עֶרֶב שַׁבָּת אוֹ עֶרֶב יוֹם טוֹב, אֲבָל הַלַּיְלָה שְׁלָמֶחָרָתוֹ יוֹם ל״ג בָּעֹמֶר פְּשִׁיטָא כֵּיוָן דְּלֵילוֹ כְּיוֹמוֹ. עַיֵּן שָׁם: [ז] **בְּרִית.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ג) דְּשָׁם זֶרַע אֱמֶת (סי׳ סז) מִי שֶׁשָּׁלְמוּ יְמֵי אֲבֵלוּתוֹ בֵּין רֹאשׁ חֹדֶשׁ לל״ג בָּעֹמֶר מֻתָּר לְהִסְתַּפֵּר, וְטוֹב לַעֲשׂוֹת הַתְּרָה. וְעַיֵּן בְּדָגוּל מֲרְבָבָה בְּשֶׁבֶת שֶׁלְּפָנָיו הַחֲתָנָה שֶׁקּוֹרִין שְׁפִּי״ן הָאל״ץ מֻתָּר לְהִסְתַּפֵּר בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ח׳ בְּשֵׁם אִגְּרוֹת הָרַמ״ז: **ג [ח] מְקוֹמוֹת.** וּבְשֵׁם הָאֲרִ״י זַ״ל כָּתְבוּ (פרי עץ חיים שער ספירת העומר פ״ו) שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּר כָּלָל עַד עֶרֶב חַג הַשָּׁבוּעוֹת עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב בְּאִגְּרוֹת הָרַמ״ז סוֹף סִימָן ב׳ שִׁלְּפִי מִנְהָג חֲאַרִ״י זַ״ל אֲפִלּוּ אִם יְזַדְּמֵן בְּרִית מִילָה אֵין לְהִסְתַּפֵּר בְּכָל זְמַן הָעֹמֶר:

בַּאֵר הֵיטֵב

שֶׁבַּשַּׁחֲרִית אֵין אוֹמְרִים תְּחִנָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּעֶרֶב אוֹמְרִים תְּחִנָּה, וְאִם כֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הָרַב כֵּן דַּאֵין לְהִסְתַּפֵּר עַד ל״ג בְּעַצְמוֹ הוּא עַל פִּי מִנְהָג אַשְׁכְּנַזִּים, אֲבָל לְאוֹתָן הַנּוֹהָגִין שֶׁלֹּא לוֹמַר תְּחִנָּה מִבָּעֶרֶב הוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְהִסְתַּפֵּר דְּהָא בְּהָא תְּלֹיָא, וְכֵן כָּתַב הַמַּלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ב), חק יַעֲקֹב (סק״ו): (ו) **שַׁבָּת.** זְהוּ דַּעַת מַהֲרִ״י וְיַיל. וּמַהֲרִ״ל (דיני הימים שבין פסח לשבועות) אוֹסֵר וְכֵן דַּעַת מִקְצַת אַחֲרוֹנִים, וּמִכָּל מָקוֹם הֵיכָא דְּנָהוּג הֻתַּר נָהוּג וְאֵין לְהַחֲמִיר בִּדְבָרִים אֵלּוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ג׳. חק יַעֲקֹב (סק״ו): (ז) **בְּרִית.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן תקנ״ט (ד״ה ומ״ש מעשה) מִבְּאֹר דְּבָעֲלֵי בְּרִית נִקְרָאִים הַסַּנְדָּקִים וְהַמּוֹהֵל וַאֲבִי הַבֵּן הַנִּמּוֹל אַף שֶׁאֵינוֹ מָל בְּעַצְמוֹ. וּמַתָּרִים לְהִסְתַּפֵּר בָּעֶרֶב קֹדֶם כְּנִיסָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כֵּן כָּתַב בַּמְּנַהֲגִים (הגהות מנהגים הל׳ חודש אייר אות מח) וְכֵן כָּתְבוּ הַחַק יַעֲקֹב (סק״ח) וְהַפְּרִי חָדָשׁ דְּלֹא כְּשִׁיְרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י אות ח) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן נוֹהָגִין: **ג** (ח) **מְקוֹמוֹת וְכוּ׳.** הַטַּעַם דִּלְכַלֵּי עָלְמָא נוֹהֲגִין אִסּוּר ל״ג יוֹם, וְאִם כֵּן כְּשֶׁמִּסְתַּפְּרִין עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר עַצְמוֹ לֵיכָּא ל״ג יוֹם עַד עַצְרַת, וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּסְתַּפְּרִין בְּיוֹם ל״ג וְאִם כֵּן חָסֵר יוֹם אֶחָד, מִכָּל מָקוֹם הָא קָיְימָא לַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ וְכֵיוָן שֶׁנָּהֲגוּ אִסּוּר בְּמִקְצָתוֹ דַּיּוֹ, וְאִם כֵּן אִסּוּר לְהִסְתַּפֵּר אֲפִלּוּ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד עַצְרַת. כֵּן כָּתַב הַבַּ״ח (סק״א). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) אֲבָל בְּמִדִּינָה זוֹ נָהֲגוּ לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּבְרֹאשׁוֹן שֶׁל יְמֵי הַגְּבָלָה אָמְרִינַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וְכֵן נִרְאֶה לִי דְּלֹא יִשְׁאוּ וְיִסְתַּפְּרוּ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּבְרֹאשׁוֹן שֶׁל יְמֵי הַגְּבָלָה אָמְרִינַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וְכֵן נִרְאֶה לִי דְּלֹא יִשְׂאוּ וְיִסְתַּפְּרוּ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּבְרֹאשׁוֹן שֶׁל בְּמִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ז) שֶׁהָאֲרִיךְ בְּסָגְיָא דִּיבָמוֹת (יג:) בְּחִלּוּק דִּינִים שֶׁלֹּא תַּעֲשׂוּ אֲגַדּוֹת אֲגַדּוֹת עַיֵּן שָׁם. מִי שֶׁנָּהַג לְגַלַּח בְּיוֹם ל״ד כְּמוֹ שֶׁנּוֹהָגִין בְּנֵי סְפָרַד וְאַחַר כָּךְ נָהַג לְהִסְתַּפֵּר בִּל״ג

בְּאוּר הֲלָכָה

ג * יֵשׁ נוֹהֲגִים וְכוּ׳ וְטָעוּת הוּא בְּיָדָם. בְּאוּר הָעִנְיָן דִּישׁ בָּזֶה שֶׁלֹּשׁ שִׁיטוֹת וּבְקֹאר שְׁתַּיִם מֵהֶן שְׁנִקְטוּם הַפּוֹסְקִים לְדִינָא. וְזֶהוּ שִׁיטָה אַחַת דְּתַלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא מֻתָּר ל״ד יוֹם, וּרְאָיָה מִמִּדְרָשׁ שֶׁמֻּתָּר מִפֶּסַח עַד פְּרֹס עֲצֶרֶת וְהוּא ט״ו יוֹם קֹדֶם עֲצֶרֶת, וּכְשֶׁתִּסְיר ט״ו יוֹם מִמ״ט נִשְׁאֲרוּ ל״ד יוֹם שֶׁלְּמִים שֶׁמֻּתָּר, אֶלָּא דְּמִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ וּמִשּׁוּם הָכִי מִסְתַּפְּרִין בְּיוֹם ל״ד בַּבֹּקֶר, וְהוּא הַדִּין לְשָׁא אִשָּׁה מֻתָּר מִבָּאן וְאֵילָךְ, וְזֶה דַּעַת הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף א׳. אָכֵן לְדַעַת הָרַמ״א שָׁם בְּסָעִיף ב׳ מִשְּׁמַע דְּסִבִירָא לֵיהּ דְּפָסְקוּ מִלְּמוּת בְּיוֹם ל״ג וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרַ״א שָׁם, וּמִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וּלְפִי שִׁיטָה זוֹ הַמְּנָהָג שֶׁאֵין מִסְתַּפְּרִין מִפֶּסַח עַד יוֹם ל״ג בַּבֹּקֶר וּמִשָּׁם וְהָלְאָה עַד עֲצֶרֶת מֻתָּר. שִׁיטָה שְׁנִיָּה הוּא מַה שֶּׁאוֹמְרִים בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת דְּתַלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא מֻתָּר ל״ג יָמִים שְׁלֵמִים, דְּהַיְינוּ בְּיוֹם שֶׁאֵין אוֹמְרִים תְּחִנּוּן לֹא מֻתָּר, אִם כֵּן כְּשֶׁתּוֹצִיא שִׁבְעַת יְמֵי הַפֶּסַח דְּהַיְינוּ מִיּוֹם שֵׁנִי שֶׁל פֶּסַח וְעוֹד שִׁשָּׁה שַׁבָּתוֹת וּשְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וְיוֹם אֶחָד רֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן שֶׁלֹּא מֻתָּר, אִם כֵּן הֲרֵי נִשְׁאֲרוּ ל״ג שְׁלֵמִין שֶׁמֻּתָּר וּלְפִי זֶה מֻתָּר עַד עֲצֶרֶת, וּלְעִנְיַן אֵלּוּ הל״ג יָמִים דְּקַבְּלוּ יִשְׂרָאֵל עַל עַצְמָם קְצָת אֲבֵלוּת ל״ג יָמִים (אֶלָּא שֶׁיּוֹם אֶחָד מֵהֶן יֵשׁ לְהַקֵּל בְּמִקְצָת יוֹם דְּהוּא בְּיוֹם כְּכֻלּוֹ, וּבְחָרוּ בְּיוֹם ל״ג בָּעֹמֶר וְאוּלַי מֵאֵיזֶה טַעַם. פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א)) לְעִנְיַן (סְפִירָה) [תַּסְפֹּרֶת] וְנִשּׂוֹאִין, דְּהַיְינוּ לְנָטוֹת מִמ״ט יוֹם שֶׁל הָעֹמֶר ט״ז יָמִים הָרִאשׁוֹנִים, דְּהַיְינוּ מִיּוֹם שֵׁנִי שֶׁל פֶּסַח עַד יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר יֵשׁ ט״ז יָמִים שְׁאוֹתָן שִׁסְתַּפְּרִין בָּהֶן, וְנִשְׁאֲרוּ ל״ג שְׁלֵמִין עַד עֲצֶרֶת וּמִתְאַבְּלִין בָּהֶן. וּלְפִי זֶה אוֹתָן שִׁסְתַּפְּרִין מִל״ג וְאֵילָךְ וְגַם עַד שִׁבְעוֹעוֹת לֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם שׁוּם אִסּוּר, אֲמָנָם עַד ל״ג בָּעֹמֶר אֵין מַתִּירִין שׁוּם יוֹם. וְיֵשׁ שֶׁנּוֹכִּי מֵאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יְמֵי הָעֹמֶר שֶׁשָּׁה עָשָׂר יָמִים הָרִאשׁוֹנִים דְּהַיְינוּ עַד יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּמִשָּׁם וָהָלְאָה מַתִּירִין שׁוּם יוֹם (לְבַד מִל״ג בָּעֹמֶר עַצְמוֹ הִתִּירוּהוּ בְּמִקְצָתוֹ וּמִשּׁוּם דְּמִקְצָת יוֹם כְּכֻלּוֹ), וְנִמְצָא מִי שֶׁאוֹחֵז הַחֶבֶל בִּשְׁנֵי רִאשִׁין דְּהַיְינוּ שֶׁמְּקַל בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וְגַם מֵקַל מִל״ג וָהָלְאָה טָעוּת הוּא בְּיָדוֹ: (טו) **וְאוֹתָן לֹא יִסְתַּפְּרוּ מִל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַד שִׁבְעוֹעוֹת מַמָּשׁ וְכַנַּ״ל. וְהִנֵּה בְּמִדְרָשָׁנוּ הַמְּנָהָג לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר בִּשְׁלֹשֶׁת יְמֵי הַגְּבָלָה, עַל כֵּן מַסִּיק הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) דְּצָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר בְּהַשְׁנֵי יָמִים שֶׁל [ראש] חֹדֶשׁ אִיָּר, וְגַם בְּרִאשׁוֹן שֶׁל יְמֵי הַגְּבָלָה בַּבֹּקֶר דְּוַקָא דְּאָמְרִינַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וְאִם כֵּן עַל יְדֵי זֶה יֵשְׁלַם ל״ג יָמִים שֶׁאָנוּ נוֹהֲגִים אֲבֵלוּת עֲבוּרָם. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קלא סי״א) שֶׁכֵּן הַמִּנְהָג גַּם כֵּן בִּקְהִלַּת קֹדֶשׁ וִילְנָא שֶׁנּוֹהֲגִים אִסּוּר מִיּוֹם רִאשׁוֹן דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר עַד ג׳ סִיוָן בַּבֹּקֶר, מִלְּבַד בִּל״ג בָּעֹמֶר נוֹהֲגִין בּוֹ הֶתֵּר. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת (יג) שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַקֵּל רַק בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וּבִל״ג בָּעֹמֶר וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד שִׁבְעוֹעוֹת, וּבְעִנְיָנִים אֵלּוּ (יד) יִתְפֹּס כָּל אֶחָד כִּפְי מִנְהָג מְקוֹמוֹ: (טז) **מִקְצָת מִנְהָג זֶה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁמִּקְצָת בְּנֵי אָדָם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

תַּחֲנוּן. גַּם בָּעֶרֶב (יא) שֶׁל ל״ב: (י) **עַד ל״ג בְּעַצְמוֹ.** דְּהַיְינוּ לְאַחַר שֶׁתָּנַץ הַחַמָּה, וְהַטַּעַם לְדִידְהוּ גַּם כֵּן מִשּׁוּם (יב) דְּמִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ: (יא) **וְלֹא מִבָּעֶרֶב.** וְיֵשׁ מַאֲחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּין לְהִסְתַּפֵּר מִבָּעֶרֶב [מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ב) וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק״ז)], וְסַיֵּם אֵלִיָּה רַבָּה דְּמִכָּל מָקוֹם א]לְעִנְיַן נְשׂוֹאִין לֹא רָאִיתִי מְקִלִּין כִּי אִם בְּיוֹם ל״ג בָּעֹמֶר בְּעַצְמוֹ וְלֹא בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו, אָכֵן כְּשֶׁחָל ל״ג בָּעֹמֶר בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְהוּא לוֹ שְׁעַת הַדְּחָק לַעֲשׂוֹת בַּיּוֹם, אָפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל לוֹ לַעֲשׂוֹת בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו: (יב) **בַּעַל בְּרִית.** הֵיינוּ הַסַּנְדָּק וְהַמּוֹהֵל וַאֲבִי הַבֵּן אַף שֶׁאֵינוֹ מוֹהֵלוֹ בְּעַצְמוֹ (וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמ״א אוֹ מָל בְּנוֹ, הֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּן שֶׁצָּרִיךְ לָמוּל אוֹתוֹ), אֲבָל לֹא הַמּוֹצִיא וְהַמֵּבִיא [אַחֲרוֹנִים]: (יג) **לְהִסְתַּפֵּר בַּסְּפִירָה.** הֵינוּ אֲפִלּוּ בְּיוֹם שֶׁלְּפָנֵי הַמִּילָה סָמוּךְ לָעֶרֶב קֹדֶם הַלֵּיכָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת. וְאִם חָל הַמִּילָה בְּשַׁבָּת, מֻתָּרִים לְהִסְתַּפֵּר בָּעֶרֶב שַׁבָּת אֲפִלּוּ קֹדֶם חֲצוֹת [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ד)]: **ג** (יד) **יֵשׁ נוֹהֲגִים וְכוּ׳ וְטָעוּת הוּא בְּיָדָם.** אֲבָאר בְּקִצָּרָה, דִּלְכֻלֵּי עָלְמָא נוֹהֲגִין אִסּוּר ל״ג יָמִים אַף יֵשׁ בָּזֶה מִנְהָגִים שׁוֹנִים וְיֵשׁ לְכָל אֶחָד טַעַם לְמִנְהָגוֹ כַּמְבֹאָר בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה יש), יֵשׁ שֶׁבָּחֲרוּ אוֹתָן מִיּוֹם שֵׁנִי שֶׁל פֶּסַח עַד ל״ג בָּעֹמֶר, וּמִשָּׁם וָהָלְאָה עָשָׂר יָמִים הָרִאשׁוֹנִים דְּהַיְינוּ עַד יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּמִשָּׁם וָהָלְאָה עַד שִׁבְעוֹעוֹת שֶׁהוּא ל״ג יָמִים אֵין מַתִּירִין שׁוּם אִסּוּר, וְנִמְצָא מִי שֶׁאוֹחֵז הַחֶבֶל בִּשְׁנֵי רִאשִׁין דְּהַיְינוּ שֶׁמְּקַל בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וְגַם מֵקַל מִל״ג וָהָלְאָה טָעוּת הוּא בְּיָדוֹ: (טו) **וְאוֹתָן לֹא יִסְתַּפְּרוּ מִל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַד שִׁבְעוֹעוֹת מַמָּשׁ וְכַנַּ״ל. וְהִנֵּה בְּמִדְרָשָׁנוּ הַמְּנָהָג לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר בִּשְׁלֹשֶׁת יְמֵי הַגְּבָלָה, עַל כֵּן מַסִּיק הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) דְּצָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר בְּהַשְׁנֵי יָמִים שֶׁל [ראש] חֹדֶשׁ אִיָּר, וְגַם בְּרִאשׁוֹן שֶׁל יְמֵי הַגְּבָלָה בַּבֹּקֶר דְּוַקָא דְּאָמְרִינַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וְאִם כֵּן עַל יְדֵי זֶה יֵשְׁלַם ל״ג יָמִים שֶׁאָנוּ נוֹהֲגִים אֲבֵלוּת עֲבוּרָם. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קלא סי״א) שֶׁכֵּן הַמִּנְהָג גַּם כֵּן בִּקְהִלַּת קֹדֶשׁ וִילְנָא שֶׁנּוֹהֲגִים אִסּוּר מִיּוֹם רִאשׁוֹן דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר עַד ג׳ סִיוָן בַּבֹּקֶר, מִלְּבַד בִּל״ג בָּעֹמֶר נוֹהֲגִין בּוֹ הֶתֵּר. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת (יג) שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַקֵּל רַק בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וּבִל״ג בָּעֹמֶר וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד שִׁבְעוֹעוֹת, וּבְעִנְיָנִים אֵלּוּ (יד) יִתְפֹּס כָּל אֶחָד כִּפְי מִנְהָג מְקוֹמוֹ: (טז) **מִקְצָת מִנְהָג זֶה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁמִּקְצָת בְּנֵי אָדָם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ה), וְהַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג) סְתָם לְהָקֵל: (יג) כֵּן מוֹכֵחַ מֵהַגְּהָ״א וְכֵן כָּתַב בְּלִבּוּשׁ, וּלְפִי זֶה לְדִידְהוּ אֵין לְהָקֵל בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו אֲפִלּוּ אִם נִסְבַּר דְּבָעֶרֶב שֶׁלְּפָנָיו אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן וּכְדַעַת הָרַמ״א, וְכֵן כָּתַב בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ג) עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם אַחֲרֵי שֶׁכְּפָמָּה מְקִלִּין גַּם בָּעֶרֶב שֶׁלְּפָנָיו לְהִסְתַּפֵּר [עַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק״ו) וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה (סק״ה). בְּשֵׁם מוֹר וּקְצִיעָה, וְגַם

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (שם) כתב: יש מקומות נוהגין שלא לומר תחנון במנחה של ערב ל״ג לפי שסומכין שבתחלת ליל ל״ג פסקו האבילות ולכן אין אומרים תחנון במנחה שלפניו כמו שאין אומרים במנחה שלפני שאר הימים שאין אומרים בהם תחנון שלילם כיומם, ולפי מנהגם מותרים ג״כ להסתפר ׳ולישא׳ בליל ל״ג (שלפי דבריהם אין נוהגין אבילות אלא ל״ב יום).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah